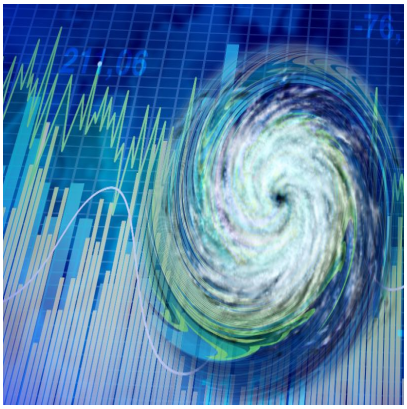

Volatiliteit als bondgenoot

Beschrijving

FinanciÃ«le markten reageren tegenwoordig in crisissituaties extremer dan in het verleden, terwijl de volatiliteit in de â??normaleâ?? situatie juist meer wordt onderdrukt. Volatiliteit wordt vaak gezien als risico, maar het echte risico is hoe men reageert op volatiliteit. Het echte risico voor beleggers is niet dat een aandeel vandaag 5% daalt en morgen 3% stijgt. Dat zijn tijdelijke bewegingen die over langere periodes uitgemiddeld worden. Het werkelijke risico is permanent verlies van koopkracht â?? het onvermogen om over tien of twintig jaar meer te kunnen kopen met het geld dan vandaag. Daarentegen garandeert contant geld verlies van koopkracht. Bij een gemiddelde inflatie van 2,5% halveert de waarde van spaargeld elke 28 jaar. Dit is het ware risico waar beleggers voor moeten waken.

Volatiliteit als de enige bron van alfa

In de financiÃ«le wereld wordt alfa gedefinieerd als het rendement boven de markt â?? het surplus dat actieve beleggers kunnen behalen. In een perfect efficiÃ«nte markt zou alfa niet bestaan; alle informatie zou direct in prijzen verwerkt zijn. Maar volatiliteit doorbreekt deze efficiÃ«ntie en creÃ«ert kansen. Zonder koersschommelingen zouden alle beleggers identieke rendementen behalen. Volatiliteit maakt het verschil tussen gemiddelde en uitstekende resultaten. Het biedt de mogelijkheid om laag te kopen en hoog te verkopen â?? de essentie van succesvol beleggen en de enige bron van alfa. Volatiliteit vergroot dit effect exponentieel. Extreme koersbewegingen zijn niet anomalieÃ«n â?? ze zijn de nieuwe realiteit.

Drie bronnen van moderne volatiliteit

1. Sociale media: van geruchten naar koersexplosies

Een grote verandering in moderne markten komt van sociale media. Platforms zoals Reddit, Twitter en TikTok hebben retailbeleggers georganiseerd tot een kracht die traditionele spelers de stuipen op het lijf jaagt. Het GameStop-fenomeen van 2021 illustreert deze macht. Een gemeenschap van kleine

beleggers op Reddit mobiliseerde miljoenen mensen om een zwaar â??geshortâ?? aandeel te kopen. Het resultaat? GameStop steeg 1.500% in twee weken tijd. Grote hedgefondsen verloren miljarden. Niet door fundamentele analyse, maar door collectieve actie gecoÃ¶rdineerd via memes en viral posts. Ook op macro-niveau zorgt sociale media voor meer volatiliteit. De reactie op bijvoorbeeld de Corona-pandemie zou zonder sociale media veel minder extreem zijn geweest. Corona was de eerste sociale media pandemie. Ook geopolitieke ontwikkelingen kunnen dankzij sociale media voor meer volatiliteit zorgen.

2. Passief indexbeleggen: de blinde kapitaalstroom

Een tweede factor is de explosieve groei van passief beleggen. Indexfondsen en ETFâ??s (Exchange Traded Funds â?? beleggingsfondsen die aan de beurs verhandeld worden) beheren inmiddels biljoenen wereldwijd. Dagelijks stromen er miljarden naar deze fondsen. Deze fondsen kopen aandelen puur omdat ze in een index staan, ongeacht prijs, kwaliteit of waardering. Als Apple 7% van de S&P 500 index vormt, dan krijgt Apple automatisch 7% van elke nieuwe dollar die naar een S&P 500 indexfonds gaat.

Deze mechanische kapitaalstromen verstoren natuurlijke prijsvorming. In normale tijden dempt dit volatiliteit â?? er is altijd een buyer of last resort. Maar tijdens crisissituaties werkt het averechts. Wanneer beleggers massaal geld uit indexfondsen trekken, moeten deze fondsen blind verkopen, ongeacht of individuele aandelen goedkoop geworden zijn. De coronacrash van maart 2020 toonde dit mechanisme. Binnen vier weken liet de markt de grootste daling ooit zien, gedreven door automatische verkopen van indexfondsen die liquiditeit moesten verstrekken aan paniekerige beleggers. Bedrijven zoals Microsoft en Apple â?? met sterke balansen en groeiende winsten â?? daalden even hard als kwakkelende luchtvaartmaatschappijen.

3. Algoritmisch handelen: emoties op de snelweg

De derde factor is algoritmisch handelen, waarbij computers autonoom transacties uitvoeren op basis van voorprogrammeerde regels. Deze algoritmes voeren ongeveer 80% van alle handelstransacties uit en reageren in milliseconden op marktbewegingen. In stabiele tijden zorgen deze algoritmes voor efficiÃ«ntie: ze verkleinen bid-ask spreads (het verschil tussen koop- en verkoopprijzen) en zorgen voor snelle prijsaanpassingen. Maar in tijden van stress versterken ze bewegingen dramatisch.

De flash crash van 6 mei 2010 demonstreerde dit effect. Binnen 36 minuten verdween bijna 10% van de totale Amerikaanse aandelenmarkt. Oorzaak was een relatief kleine verkoopopdracht die een waterval aan algoritmische reacties veroorzaakte. Computers verkochten omdat andere computers verkochten, zonder oog voor fundamentele waarde. Hetzelfde mechanisme werkt overigens ook bij opwaartse bewegingen.

De paradox: meer irrationaliteit, meer kansen

Deze drie factoren creÃ«ren een paradox. Enerzijds zijn markten informationeel efficiÃ«nter dan ooit. Nieuws verspreidt zich instant, data zijn direct beschikbaar, algoritmes corrigeren kleine inefficiÃ«nties binnen seconden. Anderzijds zijn markten emotioneel volatieler dan ooit. Sociale media versterken het sentiment, passieve geldstromen negeren waardering, machines versterken bewegingen zonder onderscheid. Voor beleggers die weten om te gaan met deze volatiliteit, ontstaan ongekende kansen. Dat zijn niet de daytraders die de volgende beweging proberen te voorspellen â?? zij worden systematisch verslagen door snellere machines. Wel voor geduldige beleggers die extreme bewegingen als koopkansen zien.Warren Buffettâ??s Berkshire Hathaway behaalde zijn beste relatieve resultaten tijdens de meest volatiele periodes: de oliecrisis van 1973-74, de crash van 1987, de dotcom-implosie van 2000-2002, en de financiÃ«le crisis van 2008-2009. â??Be greedy when others are fearful, and fearful when others are greedy.â?•

Praktische implicaties voor moderne beleggers

Voor hedendaagse beleggers betekent dit een fundamentele herbezinning op volatiliteit. In plaats van bewegingen te vrezen, moeten ze deze omarmen als koopkansen. Een concrete strategie om te profiteren van volatiliteit is het systematisch bijkopen tijdens dalende markten. Beleggers die maandelijks bleven inleggen tijdens de coronacrash zagen hun portefeuilles binnen achttien maanden herstellen en nieuwe hoogtes bereiken. Ook het bewust investeren tegen de stroom in. Toen beleggers massaal techfondsen verkochten in 2022, boden deze kwaliteitsbedrijven historische koopkansen. Ook kunnen extreme sectorbewegingen worden benut. Energieaandelen waren in 2020 de slechtst presterende sector (-35%), maar daarna de beste (+55%). Beleggers die contra-cyclisch handelen, profiteren van beide bewegingen.

Verwacht niet dat moderne volatiliteit afneemt. De drie drijvende factoren worden alleen maar sterker. Sociale media bereiken nieuwe gebruikersgroepen. TikTok introduceert dagelijks duizenden jongeren aan beleggen via 30-seconde videoâ??s. Deze demografische verschuiving naar meer emotioneel, social media-gedreven beleggen zal volatiliteit verder vergroten. Passief beleggen groeit exponentieel. McKinsey voorspelt dat indexfondsen tegen 2030 $50 biljoen zullen beheren â?? meer dan de huidige totale wereldwijde aandelenmarkten. Deze mechanische kapitaalstromen zullen pricing distortions verder versterken. Kunstmatige intelligentie maakt algoritmes sneller en gevoeliger. Nieuwe AI-systemen analyseren niet alleen prijsdata, maar ook sentiment, nieuws, zelfs satellietbeelden. Deze technologische evolutie zal markten nog reactiever maken op externe prikkels.

Het verslaan van volatiliteit vergt discipline, geduld en een lange termijn perspectief. Een hoge volatiliteit zorgt dan voor hogere beloningen. In een wereld waar traditionele alfa-bronnen verdwijnen â?? waar informatievoordelen binnen seconden nivelleren en transactiekosten naar nul naderen â?? blijft volatiliteit de laatste bron van structureel meerrendement.

Han Dieperink, Chief Investment Officer

Disclaimer

Abonneer op deze nieuwsbrief via www.aureus.eu/nieuwsbrief

Voor tussentijdse updates, volg AurÃ©us op Linkedin